

Tvingat möte

**Med
Kongo i backspegeln**

*Ett rollspelsscenario
av Per Wetterstrand*

Innehållsförteckning

Innehåll

Scenariot	5
Inledning.....	5
Testspelning	5
Snabbgenomgång av scenerna och varför de finns	6
Scen 1; Bataljon XIV i Kongo julafton 1961.....	6
Scen 2; Tvingat möte.....	6
Scen 3; "Tonårsjul" hos Nordström 1979	6
Scen 4; Familjen Henrikson julen 1974	7
Scen 5; Familjen Larsson Julen 1978	7
Scen 6; Familjen Ugglas Julen 1989	7
Scen 7; FN-veteranerna förbereder sig att möta sina söner.....	7
Epilog.....	7
Scen 1; Bataljon XIV i Kongo julafton 1961	7
Inledning.....	7
Scen 1a; Uppdraget delas ut.....	7
Scen 1b; Resan till legoknektlägret	8
Scen 1c; Fritagning av FN-svenskar	9
Informativa stämningstexter för scen 1	9
Jul i Elisabethville 1961	9
Sverige och världen 1960	10
Kongos självständighet.....	11
Scen 2, Tvingat möte på Åhléns toalett	11
Scenens inledning – viktigt	11
Toaletten	11
Karaktärerna anländer	12
Scen 3; "Tonårsjul" hos familjen Nordström 1979.....	12
Ulf Nordström, 15 år	12
Fredde, 15 år (spelas av den som spelat Robert Larsson)	12
Lolla, 14 år (spelas av den som spelat Hugo Henriksson).....	12
Pari, 16 år (spelas av den som spelat Rickard Ugglas)	12
Scen 4; Familjen Henrikson julen 1974	12
Nils Henriksson (spelas av den som spelat Ulf Nordström)	13
Rosmarie Henriksson (spelas av den som spelat Rickard Ugglas)	13
Maria Henriksson (spelas av den som spelat Robert Larsson)	13

Hugo Henriksson	13
Scen 5; Familjen Larsson Julen 1978	13
Bo Larsson (spelas av den som spelat Ulf Nordström)	14
Ritva Larsson (spelas av den som spelat Hugo Henriksson)	14
Inga Larsson (spelas av den som spelat Rickard Ugglå)	14
Robert Larsson	14
Scen 6; Familjen Ugglå Julen 1989	14
Rickard Ugglå, 24 år	14
Britta Olsson, 27 år (spelas av den som spelat Robert Larsson)	14
Tobias, 3 år (spelas av den som spelat Hugo Henriksson)	15
Joakim, 1år (spelas av den som spelat Ulf Nordström)	15
Scen 7; FN-veteranerna förbereder sig att möta sina söner	15
Epilog	15
21 år.....	15
Den 24 december 1961	16
Bulan	16
Rally	17
Pyret.....	17
Chefen	17
Status.....	17
Rally (1961)	17
23 år.....	17
Den 24 december 1961	18
Bulan	18
Rally	18
Pyret.....	18
Chefen	18
Status.....	18
Pyret (1961).....	18
20 år.....	18
Den 24 december 1961	19
Bulan	19
Rally	20
Pyret.....	20
Chefen	20
Status.....	20
Chefen (1961)	20
24 år.....	20

Den 24 december 1961	21
Bulan	21
Rally	21
Pyret.....	21
Chefen	21
Status	21
Robert Larson, 29 år.....	22
Den 24 december 2000	22
Status	23
Hugo Henriksson, 34 år	23
Den 24 december år 2000	24
Status	24
Rickard Ugglå, 35 år.....	24
Den 24 december år 2000	25
Status	25
Ulf Nordström, 36 år.....	25
Den 24 december år 2000	26
Status	26
Bo "Bulan" Larsson, 60 år	26
Status	27
Nils "Rally" Henriksson, 62 år	27
Status	28
Ragnar "Pyret" Ugglå, 59 år.....	28
Status	29
Rune "Chefen" Nordström, 63 år	29
Status	30

Scenariot

Inledning

Jag vill skildra kriget i Kongo 1961 och dess konsekvenser för fyra svenskar som var med. Presentationen av scenariot i konventsutskicket stämmer dåligt. Jag kände mig ändå nödgad att skriva detta. Jag vill passa på att tacka Anders Ohlson för sakupplysning och Patrik Eriksson för Affischen (under kreation).

De fyra svenskarna är (1961): Bo "Bulan" Larson 21 år från Stenungsund, Ragnar "Pyret" Ugglå 20 år från Partille, Nils "Rally" Henriksson 23 år från Alingsås och Rune "Chefen" Nordström 24 år från Göteborg. Alla spelar-rollpersoner är uppdiiktade men det mesta av det övriga materialet är hämtat ur verklighetens arkiv.

Bakgrunden och kopplingarna är ganska omfattande men det är inte meningen att allt ska framgå explicit. Jag har inspirerats av Joseph Conrads *Mörkrets Hjärta* (1902), Jonas Wærns *Katanga* (1980), Claes Löfgrens *Fredsknektarna* (1990) och diverse artiklar ur tidningsarkiven samt mina egna upplevelser på livets baksida.

Kongo blev självständigt 1960 samtidigt med flera andra afrikanska stater. Frigörelsen från den forna kolonialstaten Belgien stördes dock av att den rika Katangaprovinnsen i sydöst ville bryta sig ur det fria Kongo ivrigt påhejad av Belgiska intressen. FN beslutade om att skicka **fredsbevarande styrkor**[\[1\]](#) för att stävja ett gryende inbördeskrig. FN:s generalsekreterare var vid tiden svensk, **Dag Hammarskjöld**[\[2\]](#). Konflikten som snabbt fick internationell prägel kom att kallas *Kongokrisen*. Givetvis ville de bägge stormakterna USA och Sovjet blanda sig i vilket ökade motivationen för FN att agera.

Som fredsbevarande styrkor valde FN i första hand soldater från andra afrikanska stater t.ex. Nigeria och neutrala europeiska stater, Sverige och Irland, samt Indien. Det fanns svenska trupper i Kongo mellan 22/7 1960 och 20/5 1964. Totalt rörde det sig om drygt 4 700 soldater och 1 500 övrig personal. Svenska flygare gjorde en avgörande insats när de kom ner -61 och uttraderade det Katanganesiska flygvapnet med sina *flygande tunnor* (SAAB J:29).

Scenariot handlar om julafton 1961 strax efter intensiva strider i Elisabethville i Kongo (det så kallade decemberkriget). Scenariot kommer vidare endast utspelas på julafton men på olika platser i olika familjer, olika år. Det skulle i praktiken funka att sätta på *I´am dreaming of a White Christmas* med Bing Crosby på "repeat" genom hela scenariot. Men det vore tjugigt. En annan låt som kan vara effektivt att upprepa är *The End* med the Doors. Den låten inleder även *Apocalypse Now*, filmen som i sin tur är byggd på Joseph Conrads Kongoskildring *Mörkrets Hjärta*. Jag planerar bränna en specialkomponerad skiva med stämningssmusik.

Testspelning

Efter testspelning har jag ändrat scenordningen till den nedan. Speltesten visade på att scenerna kan rulla på utan överdriven inblandning av spelledaren med undantag för scen 1 (Kongo 1961). Fast det är nog mer stimulerande för spelledaren att lägga ner tid och engagemang för att förhöja varje scen.

Spelarna påpekade att det var mycket att läsa, särskilt mot slutet av scenariot, så jag har försökt (men inte lyckats fullständigt) korta ner en del av karaktärerna. De mest spelvänliga scenerna är de fyra "familjejularna" (scen 3 till 6). Dessa scener bör hållas korta (5 - 10 min) även om det är kul annars kantrar scenariot (tror jag).

Jag klarade vid speltesten av scenariot på tre och en halv timma men då spelade jag Kongoscenen ganska kort och jag hade inte med två av de fyra "familjejularna". Det borde i vilket fall inte vara några problem att spela scenariot på fyra timmar. Men det blir

förhoppningsvis inte tråkigt att dra ut det till fem timmar.

Det är upp till spelledaren att välja vilken del som kan få ta lite mer tid. Man kan t.ex. lägga in mystiska suggestiva händelser i toalettscenen som snapshots från krigsscener i speglarna, om man vill.

Snabbgenomgång av scenerna och varför de finns

Scen 1; Bataljon XIV i Kongo julafton 1961

Personer: Bo **"Bulan"** Larsson – 21 år, Stenungsund

Nils **"Rally"** Henriksson – 23 år, Alingsås

Ragnar **"Pyret"** Uggla – 20 år, Göteborg

Rune **"Chefen"** Nordström – 24 år, Göteborg

Svenska befäl och soldater, gendarmer och legoknektar - speladarpersoner

Inledningsscenen är den mest spännande och exotiska av de sju. Det är på denna händelse allt annat bygger. Karaktärerna som spelarna får ut har endast smeknamn för att kopplingen till nästa scen med söner till dem inte ska vara så uppenbar.

Det är upplevelsen från 1961 som får de fyra FN-svenskarna att träffas jul efter jul.

Scen 2; Tvingat möte

Vi ska först träffa de fyra FN-svenskarnas söner på julafton år 2000. De har alla lockats till ett viktigt möte. Platsen är obskyr. De ska nämligen mötas på Åhléns kundtoalett i Femmanhuset i Göteborg. Valet av plats ska jag försöka redogöra för med en gång.

Det scenario jag hade i tankarna när jag anmälde mitt intresse att arrangera på BSK 18 är en helt annan idé än den ni nu har framför er. Jag var tvungen att pressa fram en presentationstext till konventsutskicket. Det är den text som styr mötesplatsen. Men olyckor kan även föra något gott med sig:

i) En offentlig toalett är ett utmärkt välkänt begränsat rum för locka (tvinga) fram rollspel.

ii) Platsen styr spelarnas förväntningar och förförståelse åt andra håll än vad scenariot egentligen handlar om. Det gick en TV-pjäs för några år sedan där några personer blivit inlåsta på en offentlig toalett på självaste julafton.

iii) Den sterila miljön är lättbeskriven och lockar till få oförutsedda handlingar från spelarnas sida. De kan helt enkelt koncentrera sig på att bekanta sig med varandra.

Det är de nu 60-åriga FN-veteranerna som valt platsen för att tvinga sina söner att konfrontera varandra och senare sina fäder. Platsen har man valt eftersom:

i) De känner en av varuhusvakten Sune som också varit i Kongo. Sune låser toaletten när alla är på plats.

ii) Väg i vägg med toaletten finns en transformatorstation som stör ut mobiltelefoner. (Ingen täckning)

Scen 3; "Tonårsjul" hos Nordström 1979

Här står Ulf Nordström i centrum. Scenen ger en delförklaring av hur Ulfs pundarkarriär börjar.

Scenen förslogs av speltestargruppen.

Scen 4; Familjen Henrikson julen 1974

En stark scen av en klassisk svensk jul där tragiska minnen rivs upp. Lille Lars får en J 29, samma modell som svenskarna använde i Kongo.

Scen 5; Familjen Larsson Julen 1978

Scenen är tänkt att visa hur Robert (liksom tidigare Bo) pressas att uppföra sig som en "karl".

Scen 6; Familjen Ugglan Julen 1989

Scenen är ett förslag från speltestargruppen och visst kan det vara kul att få spela bebis i några minuter.

Scen 7; FN-veteranerna förbereder sig att möta sina söner

De åldrade FN-veteranerna sitter och avvaktar vad deras söner ska ta sig för när de tvingats ihop på Åhléns toalett.

Epilog

Här beskrivs julen år 2001. Vilken jul och vad som händer är helt upp till spelledaren, men det bör vara en logisk följd av det som hände i scenariot och helst ska slutet vara lyckligt.

Scen 1; Bataljon XIV i Kongo julafton 1961

Personer:
Bo "**Bulan**" Larsson – 21 år, Stenungsund
Nils "**Rally**" Henriksson – 23 år, Alingsås
Ragnar "**Pyret**" Ugglan – 20 år, Göteborg
Rune "**Chefen**" Nordström – 24 år, Göteborg

Inledning

Karaktärerna i scen 1 har bara smeknamn för att spelarna inte direkt skall fatta att det rör sig om fäderna till de fyra som vi möter i nästa scen. De ska överleva scenen, vad som än händer.

Scenen ska vara spännande och otäck utan att behöva förlusta sig i blodiga detaljer (använd sunt förnuft). Kongo var inget Vietnam. FN var där för att skapa fred inte skjuta kommunister sönder och samman. Det gäller att som spelledare ha respekt för att detta kan vara verklig historia. Scenen är uppdelad i tre delar:

Scen 1 a Karaktärerna får sitt uppdrag i brigadstaben i det svenska FN-lägret.

Scen 1 b Karaktärerna reser längs en knagglig väg österut och får prata sig förbi en mindre avspärrning. De hittar efter mycket om och men det lilla legoknektlägret i djungeln.

Scen 1 c Fritagning av två torterade svenska FN-soldater och eventuellt fyra svarta krigare.

Scen 1a; Uppdraget delas ut

På kvällen den 23 december efterfrågas fyra frivilliga för ett mindre spaningsuppdrag på julaftons morgon. De fyra nyfunna vännerna ställer instinktivt upp utan att hinna fundera så mycket över konsekvenserna. De ska inställa sig i stabshögkvarteret (se karta) klockan 05,00. Där blir de briefade om uppdraget.

Det är Jonas Wærn, brigadchef, i egen hög person tillsammans med deras eget kompanibefäl Fredrik Lennartsson (uppdiktat namn) som redogör för uppdraget.

Kartan visar Elisabethville med omnejd, som det såg ut 1961. Flyktinglägret ligger alldeles öster om det svenska lägret. Notera avstånden. Det är drygt 2 km mellan Camp Massart och Brigadstaben. Granatkastare når hela vägen. Notera även Järnvägstunneln där de kanske hårdaste striderna utkämpades under september och decemberstriderna. Det indiska FN-lägret ligger i nordvästra Elisabethville och flyktingplatsen finns strax bortom vindrosen. (ursäktade den dåliga bildkvalitén)

Jonas Wærn är en lång, ljushårig man i 35 års åldern som ger ett milt auktoritärt intryck. Han är mycket populär. Lennartsson, en kort, lite stabbig man i trettioårsåldern är däremot mindre omtyckt pga. sitt kärva sätt. Han är dock respekterad av de flesta. Det har inkommit rapporter om att det ska finnas fångna svenskar i ett mindre legoknektläger några kilometer österut. De fyra svenskarnas uppdrag är att hitta lägret och undersöka huruvida där finns några fångna svenskar. De ska utföra uppdraget civilklädda med "Chefen" som ledare och talesman (Chefen talar flytande franska och kan därmed utge sig för att vara belgare). De ska ta det mycket försiktigt för "vi vill inte ha några fler fångna FN-svenskar", som Wærn uttrycker det. Enligt rapporter ska det finnas ett illa dolt bilvrak mellan femton och tjugo kilometer öster från svensklägret räknat. Rakt in från bilvraket går skall man finna ett litet legoknektläger som ger intrycket att vara permanent. Jonas Wærn går ut och lämnar över till Lennartsson. Lennartsson upplyser karaktärerna om att det vore förbaskat bra om de lyckas frita eventuella svenskar. Han är inte vidare informerad av detaljerna i uppdraget. Men han kan ge vissa svar som man kan räkna ut med sunda förnuftet.

Utrustning

De fyra karaktärerna har varsin kulsprutepistol^[3] och "djungelkniv". De får även med sig tolv handgranater att fördela efter eget huvud samt en kommunikationsradio som Bulan ska sköta. De får också varsin ficklampa. De har civila kläder i form av kraftiga sandfärgade bomullsbyxor, enkla skjortor och korta jackor samt militärkängor. De åker i en vit Peugeot, modell liten, med belgiska registreringsskyltar.

Scen 1b; Resan till legoknektlägret

Klockan har hunnit bli 06,00 när karaktärerna sitter i bilen och glider fram mot grinden som leder ut till den enda vägen österut. De kommer att passera flyktinglägret som är upplyst av en halvmåne och några spridda eldar. I flyktinglägret bor över 20 000 flyktingar. I änden på flyktinglägret glimmar det till ur ögonvitorna på ett dussin unga Balubakrigare som borde vara i flyktinglägret och sova. Några har machetes och de uppträder hotfullt. Om karaktärerna bara kör på kommer de att flytta på sig. Men om de uppträder tveksamt blir

det problem.

Vägen är fylld med hål, så det går inte köra speciellt fort. Längs den första kilometern finns ingen skog. Flyktinglägret har avverkat allt för att ha till matlagning. Men sedan tätar djungeln och ytterligare någon kilometer blockeras vägen av tre stockar. Två svarta gendarmer med gevär sitter och sover intill. Här är det meningen att karaktärerna ska prata sig förbi.. Gör gärna situationen lite hotfull.

Efter hand får någon av karaktärerna syn på något vid vägen som visar sig vara ett bilvrak.. Med hjälp av ficklamporna går det att finna en stig som leder rakt in i skogen. Stigen är apterad med ståltråd i ankelhöjd en bit in. Ståltråden är kopplad till en liten sprängladdning. Låt karaktärerna upptäcka tråden i sista stund om de väljer stigen.

Det tar minst en timma att nå legoknektlägret i skogen.

Den ultimata öppningsmusiken är första spåret på *Apocalypse Now, The end* med the Doors.

Scen 1c; Fritagning av FN-svenskar

Jag har valt att inte bifoga en skiss över legoknektlägret. Det är bäst att varje spelledare får skapa sitt eget läger. Några detaljer måste dock finnas med:

- En välbyggd hydda som är upphissad en meter över marken på pålar. Runt hyddan finns spetsade pinnar med mänskliga dödsfall på. Det fanns en legoknekt som heter Charles Masy som hade en stor hobby: dödsfall från personer han skjutit. (Löfgren, 1990) Notera gärna kopplingen till Joseph Conrads *Mörkrets Hjärta* där huvudpersonen fann ett hus vars blomrabatter var inramade med dödsfall.
- Två fastbundna svenska FN-soldater som är illa medfarna av tortyr. Jag tänker mig att de är bundna i stående ställning vid någon slags träställning.
- Två fastbundna afrikaner. Den ena är redan död men den andra ger livstecken.
- Ett eller flera tält med sovande legoknektar.

Det är meningen att karaktärerna ska frita svenskarna och vara tvungna att döda flera legoknektar. Karaktärerna ska överleva, men de kan bli allvarligt skadade. (Om någon får en allvarlig skada kan denna ge besvär livet igenom och då bör detta tilläggas på karaktären år 2000)

Informativa stämningstexter för scen 1

Texterna är saxade ur *Fredsknektarna* och *Katanga*. Läs också citatet om ankomsten till Kongo som återfinns i alla karaktärsbeskrivningar för 1961. Texterna nedan är för spelledaren. De är alltså inte tänkta läsas upp för spelarna, men det är ju som alltid upp till spelledaren.

Jul i Elisabethville 1961

”Flera tecken på fredligare förhållanden kunde under julaftonen iakttagas i Elisabethville. Tåg med livsmedel och andra förnödenheter till civilbefolkningen anlände till järnvägsstationen. Efter förhandlingar övertog järnvägsbolaget bevakningen av stationsområdet, vilket innebar en stor lättnad för den svenska bataljonen. I affärerna förekom julsmygning och julkommers. På gatorna såg man barnen samla upp grenar av granatskadade träd för att använda som julgranar eller julpynt. Elljus och vattenförsörjning fungerade i den centrala staden. Sämre var det ställt vid de Irländska och svenska bataljonerna. På julafton hade Irländarna hunnit få elljus, och vattnet kom fram till dem under några timmar på natten. Svenskarna fick vatten under en timmes tid natten före julafton. Det hamstrades i hinkar, baljor och badkar. Sämre var det med ljuset. Svenskarna fick klara sig med stearinljus och några fotogenlyktor.”

(ur *Katanga*)

Sverige och världen 1960

Claes JB Löfgren skriver i *Fredsknektarna* om läget i Sverige 1960:

”De relativt få svenskar som 1960 reste längre än till Oslo och Köpenhamn, fick finna sig i att ständigt bli förväxlade med schweizare. Eftersom just den här sommaren var kall och regnig, den regnigaste på hundra år, fanns få tillfällen att sitta runt en lägereld och sjunga en av det årets slagdängor, den sorgliga visan om *Tom Dooley* och hans hädanfärd. Vi importerade gärna låtar utifrån, *Cio Cio Bambino*, Cliff Richards *Living Doll* eller Edith Piafs *Milord*. Däremot var det knappast någon utanför Sverige som var intresserad av *Är du kär i mig ännu Klas-Göran?* (Lill-Babs) eller *Vid foten av fjället* (Gösta ”Den rockande samnen” Jonsson).

I TV-programmet Panorama gav Henry Christensson och Ilgars Linde bakgrunder till nedskjutningen av det amerikanska U2-planet över Sovjetunionen, till general de Gaulles skickliga manövrar i Algerietkonflikten och inte minst den explosiva utvecklingen i den nya republiken Kongo. 1960 blev åtta kolonier självständiga: Kamerun, Togo, Mali, Madagaskar, Somalia, Kongo och Cypern. Det fanns mycket att förklara.

Men även om de första franska atombomberna sprängdes på rutan hemma i vardagsrummet och Nikita Chrustjev verkade tillräckligt arg för att störta hela världen i ett kärnvapenkrig, var ändå *det utländska* ett drama vars främste regissör hette Olle Björklund, nyhetsuppläsare i Aktuellt, och blev dramat riktigt otäck, vilket det nästan aldrig blev med Olle Björklund i rutan, gick det alltid att stänga av – som en sista utväg.

Veckans höjdpunkt var annars 10 000-kronors-frågan med Nils-Erik Bæhrendtz som programvärd. Bakom skålar med nonstop och geléhallon följde alla andäktigt de spännande uppgörelserna mellan ynglingarna Sigge Bock och Leif Andersson i astronomi, kontoristen Kjell Boman och baronen Fabian Wrede i historia och målaren Erik ’Uncas’ Englund och 15-åriga Yvonne Swedström i ämnet Nordamerikas indianer. 1960 hade TV definitivt slagit igenom och 700 000 licensbetalare fanns registrerade på televerket.

De enda invandrare som 1960 hittat till Sverige var italienare och en del ungrare. Italienarna jobbade huvudsakligen på Asea i Västerås och ungrarna var nästan uteslutande högutbildat folk som flytt ryssarnas invasion 1956, flyktingar som snabbt anpassat sig till folkhemmet. I detta goda hem fanns det till och med plats för 5 450 stipendiater från Afrika och Asien (1959).

Rivningsvågen i Stockholm och andra större städer hade ännu inte börjat, bostadsbristen var stor och det rådde högkonjunktur. En anda av optimism och framåtanda präglade nationen. Socialdemokraterna vann andra kammarvalet 1960 och kunde så försiktigt börja skissa på planerna för det starka samhället. ATP-reformen var redan i hamn och det kliade vådligt i reformfingrarna.

Kärnvapenhotet fungerade förmodligen bättre som ämne för debatter och indignerade artiklar, än som källa till sann oro. Visserligen hade nedskjutningen av det amerikanska U2-planet fått Nikita Chrustjev att gå i taket, men det satt ju en svensk som chef för FN där borta i New York och fick han bara som han ville, så skulle han nog bilda världsregering och sedan skulle det bli slut på alla dumheter stormakterna emellan.

Världen var mest en källa ur vilken svenskarna kunde ösa olika lustigheter.

Förlovningen mellan den iranske shahen och Farah Diba i december 1959 förändrade svenska tonårsflickors frisyrier precis som den nya presidentmakan Jacqueline Kennedys uppdykande på tidningarnas förstasidor gjorde ett år senare.

Förändringen av den svenska skolan hade bara börjat. Därför var det inte många av de första svenska FN-soldaterna i överste Juhlin's bataljon som hade gått i realskolan, än

mindre gymnasiet. Drygt hälften av dem kunde hanka sig fram på en mager skolengelska. Men det betydde inte så mycket i Kongo. Där talades franska och det var knappast en franska som svenska realskolefröknar lärde ut.”

Kongos självständighet

”Slutbetyget för Belgiens koloniala fögderi kunde man avläsa när den frihetens vind, som blåste över Afrika, nådde Kongo. Det visade sig då att landet var sällsynt illa förberett för självständighet. Endast 26 individer av 13,5 miljoner afrikaner hade fått något som kunde kallas högre utbildning! Inga administratörer fanns att tillgå och inga officerare. En ren skandal var det att Belgien under sextio år av kolonialt välde i Kongo inte hade utbildat en enda afrikansk läkare.

...

Den afrikanska staten Kongo fick sin frihet den 1 juli 1960. Två afrikanska ledare, Lumumba och Kasavubu, blev centralfigurer inom kongolesisk politik under den nya statens första månader, först i samarbete, därefter som motståndare. Den 11 juli 1960 uppstod en allvarlig kris i den nya staten. Belgiska soldater landsattes i hamnstaden Matadi, som de flesta européer redan hade lämnat och där läget var lugnt. Strider uppstod mellan belgiska och kongolesiska soldater. Samtidigt förklarade sig provinsen Katanga som oberoende stat. Dess självständighetsförklaring hade en utpräglad probelgisk karaktär. Enligt provinspresident Tshombe önskade Katanga en nära ekonomisk samverkan med Belgien, som ombads bistå med att upprätthålla lag och ordning.” (Ur *Katanga*)

Scen 2, Tvingat möte på Åhléns toalett

Personer: Robert Larsson – systembolagsbiträde, Göteborg
Hugo Henriksson – bilförsäljare, Alingsås
Rickard Ugglå – fränskild läkare, Örgryte, Göteborg
Jan Nordström – pundare, Göteborg
Sune – vakt (spelledarperson)

Scenens inledning – viktigt

Rickard Ugglå får ett mobilsamtal när han lämnat barnen. Mottagningen är dålig men det är någon som vill träffa honom på Åhléns kundtoalett fem minuter i fem. Det verkade mycket viktigt. Det kanske är någon av hans gamla patienter som behöver hjälp. Hursomhelst så hinner han åka dit en sväng och kolla.

Toaletten

Man når andra plan på Åhléns via en rulltrappa. På plan två finns husgeråd (och en massa andra prylar), en restaurang och en allmän kundtoalett. För att nå toaletten måste man gå in i en korridor på fem-sex meter. Toaletten har en långsida med handfat och en långsida med tre mynttoaletter (5 kr kostar det). Alla toaletterna är lediga. Ytterdörren till hela toalettutrymmet är relativt kraftig och försedd med ett fjärrmanövrerat magnetlås. Väggen i väggen med toaletten finns en transformatorstation som stör ut alla mobiltelefoner (ingen mottagning). Det går att få igång brandlarmet genom att röka ihärdigt. Det tjuvar inne på toaletten och det går att återställa med en knapptryckning. Sune kan stänga av brandlarmet utifrån också. Toaletten är utrustad med högtalare som spelar julmusik. Senare kommer dock musiken förändras. T.ex. kan man spela samma musik som i scen 1.

Karaktärerna anländer

Karaktärerna anländer ungefär samtidigt. Låt de beskriva sig själva. När alla är inne så låser vakten Sune omärkligt ytterdörren. I högtalarna hörs uppmaningar om att alla ska lämna varuhuset för att nu stänger man för julafton. Dramat kan börja. Efter hand bryter scen tre till sex in, en i taget. Mellan varje scen återvänder scenariot obönhörligen till Åhléns toalett.

Scen 3; "Tonårsjul" hos familjen Nordström 1979

Personer
Ulf – 15 år
Fredde – 15 år
Lolla – 14 år
Pari – 16 år
Lena – 15 år (spelledarperson)

Tänkt scenario:

Ulf vill inte fira jul med föräldrarna, så han har bjudit ut några kompisar till sommarstugan. Ulf och Fredde har åkt dit på trimmade mopeder med Lolla på bönpallen. Pari och Lena har åkt dit i Paris Epatraktor.

Musikförslag: Ebba grön eller valfri tidstypisk hårdrock.

Ulf Nordström, 15 år

Pari har med sig två liter hembränt och en del hasch. Ulf är förälskad i Lena men hon verkar vara med Pari. Ulf och Lolla är ihop, men Ulf planerar att göra slut idag. Hur som helst kan det bli en riktigt röjjig julafton. Fredde är en schysst kompis, fast han är lite mesig. Föräldrarna har lovat att inte åka ut och titta till dem.

Fredde, 15 år (spelas av den som spelat Robert Larsson)

Du får inte vara med Ulf och Pari för mamma och pappa. Du måste ta moppen tillbaka hem för att inte föräldrarna ska bli oroliga. Du är rädd för Pari.

Lolla, 14 år (spelas av den som spelat Hugo Henriksson)

Du är tillsammans med Ulf. Det ska bli spännande att fira jul utan föräldrarna. Du har tagit med dig lite rester från julbordet hemma att bjuda vännerna på.

Pari, 16 år (spelas av den som spelat Rickard Ugglå)

Det är schysst av Uffe att fixa en liten julfest. Du har snott två liter hembränt av farsan och lyckats köpa ett gram hasch. Fy fan vad ni ska parta!

Lena är din tjej, hon är OK.. Fredde, Uffes polare är lite mesig av sig. Han behöver lite sprit för att slappna av. Lolla, Freddes tjej är också helt OK.

Scen 4; Familjen Henrikson julen 1974

Personer:
Nils – pappa
Rosmarie – mamma
Maria – storsyster, 10 år

Hugo – 8 år
Tomten – grannen Janne (spelledarperson)

Väntat scenario:

Tomten kommer med två mystiska julklappar. En byggsats av den svenska J 29:an "flygande tunnan" som användes i Kongo 1961 delas ut till Hugo, "önskar tomten" står det på paketet. Tomten har även en julklapp till den döda dottern Johanna, en dagbok med pressade blommor från "pappa". Maria får sin önskade barbiedocka av "mamma och pappa".

Vad som sedan händer får scenen utvisa.

Nils Henriksson (spelas av den som spelat Ulf Nordström)

36 år, äger en bilfirma.

Fru: Rosmarie, 33 år

Barn: Maria 10 år, Hugo 8 år och så Johanna som skulle ha fyllt 13 år i år.

Johanna försvann och draggades upp ur sjön Mjörn för fem år sedan. Nils har sedan dess för vana att köpa en julklapp som han lägger upp på vinden. I år har han köpt en dagbok med pressade blommor på pärmen.. Till Hugo har han köpt en byggsats av en Spitfire från andra världskriget.

Rosmarie Henriksson (spelas av den som spelat Rickard Ugglå)

33 år, hemmafru

Man: Nils 36 år

Barn: Maria 10 år, Hugo 8 år och så Johanna som skulle ha fyllt 13 år i år (hon drunknade för fem år sedan).

Rosmarie är lite instabil idag. Hon har slitit med julmaten i två dygn och städat och skurat hela huset. Hon vill att det ska bli en fin julafton.

Maria Henriksson (spelas av den som spelat Robert Larsson)

10 år

Maria önskar sig en barbiedocka i julklapp.

Hugo Henriksson

8 år

Hugo har önskat sig en byggsats av en spitfire i julklapp. Han är på humör att busa med sin storasyster.

Scen 5; Familjen Larsson Julen 1978

Personer: Bo – pappa
Ritva – mamma
Jarl – farfar (spelledarperson, här kan man ta ut svängarna)
Inga – mormor
Robert – 7 år

Tänkt scenario:

Det är julmiddag. Borden dignar och Bo och Jarl har fått i sig ett par snapsar. Farfar Jarl dominerar julafton och berättar för lille Robert vad som menas med en riktig karl!

Bo Larsson (spelas av den som spelat Ulf Nordström)

38 år, Stenungsund

Bo:s fru, Ritva, har varit sjuk mycket den senaste tiden. Det är något med lederna. Hon har värk och känner ofta ångest. De har inte haft sex på två år. De sover till och med i skilda sovrum.

Ritva Larsson (spelas av den som spelat Hugo Henriksson)

36 år, arbetar på försäkringskassan i Stenungsund.

Ritva har varit väldigt dålig den sista tiden. Det värker i lederna och så har ho drabbats av ångestattacker. Bo och Ritva har inte haft sex på två år. De sover till och med i skilda sovrum.

Inga Larsson (spelas av den som spelat Rickard Uggle)

58 år, mor till Bo.

Inga har en liten garnaffär i Stenungsund. Affären är en skön tillflyktsort när det är bråkigt hemma. Hennes man Jarl kan bli väldigt våldsam när han är på dåligt humör. Hon har nog funderat både en och två gånger på att lämna sin man men det går inte. Hon älskar honom trots allt.

Robert Larsson

7 år

Robert sitter och tänker på vad som kan finnas i paketen. Han önskar sig fotbollsskor och en riktig läderkula. Robert är väluppfostrad och kan tyckas lite lillgammal i vissa lägen.

Scen 6; Familjen Uggle Julen 1989

Personer
Rickard – pappa
Britta – mamma
Tobias – 3 år

Joakim – 1 år

Tänkt scenario:

Det är julaftons morgon, mamma och pappa vill sova men först skriker Joakim (han har gjort i blöjorna) och sen Tobias (han har ont i magen). Äktenskapet sätts på prov för vem ska byta och trösta.

Rickard Uggle, 24 år

Rickard fick hoppa in ett extra skift på Sahlgrenskas avd 18 (akut psykiatri) i går, så han är rejält trött idag. (Rickard är inte färdigutbildad psykiatriker förrän till sommaren.) Dessvärre är Britta också trött efter en jobbig gårdag och natt med småbarnen.

Britta Olsson, 27 år (spelas av den som spelat Robert Larsson)

Britta har haft en riktigt jobbig natt och gårdag. Tobias har gnällt och gnällt om än det ena och det andra.

Tobias, 3 år (spelas av den som spelat Hugo Henriksson)

Du måste ha UPPMÄRKSAMHET! Nu har du dessutom ont i magen.

Joakim, 1år (spelas av den som spelat Ulf Nordström)

Först blir du ledsen för att något händer i blöjorna, sedan blir du hungrig och vill ha tutte.

Scen 7; FN-veteranerna förbereder sig att möta sina söner

Personer: Bo Larsson – brunnsborrhare, Stenungsund
Nils Henriksson – restaurangägare, Alingsås
Ragnar Uggle – lastbilschaufför, Partille
Rune Nordström – förtidspensionär, Göteborg
Sune – vakt och FN-veteran (spelledarperson)

Tänkt scenario:

De sitter på den sjaskiga Restaurang *Murveln* som ligger nästan mittemot Åhléns i Femmanhuset. Scenen är tänkt att ligga sist men det går att göra en liten titt på den tidigare för att sedan hoppa tillbaka till toalettscenen. Det går att hoppa fram och tillbaka mellan *Murveln* och toaletten om det roar en.

Vakten Sune kommer ner och rapporterar läget emellanåt.

Ja, här är inte mycket att tillägga. Möjligen någon gammal Kongoskada från scen 1.

Epilog

Jag vill ha ett lyckligt slut på hela historien. Spelledaren får formulera hur en jul ter sig år 2001 med ledning av vad som hänt under scenernas gång. Jag har dock några förslag:

- Jul hos Rickard Uggle i hans rymliga Örgrytevilla. Robert Larsson är där samt Ulf Nordström och Hugo Henriksson med Familj. Rickards bägge söner är också där och det är en härlig barnvänlig jul med massor av paket och välsmakande julmat.
- Robert Larsson har bjudit in Ulf Nordström till ett stilla julfirande med färdiglagad mat från mamma Scan och rofylt TV-tittande. De andra karaktärerna ringer och önskar en riktigt god jul.

Om karaktärerna

Karaktärerna nedan plus de fyra familjejularna (ovan) finns dessutom i ett separat häfte. Det är alltså detta andra häfte du plockar och klipper isär och delar ut till spelarna efter hand. Jag tycker att det är bra som spelledare att hela tiden ha tillgång till samma texter som spelarna. Sätt på passande musik medan spelarna läser igenom sina karaktärer och passa på att för dig själv repetera den föreliggande scenen eller gör vad helst du gillar.

Lycka till!
Och en riktigt God jul
önskar
Per Wetterstrand

Bulan (1961)

21 år.

FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962.

Det var dans vid havsbadet. Alla var där. Brännvinsflaskorna halsades bakom tjejernas omklädningsrum. Han hade siktat in sig på en liten ljushårig tjej som hette Sofia. Hon var inte gammal, kanske sjutton, men hon var otroligt vacker och vilka bröst sen! Han gick fram mot dansbanan och spanade, jo där var hon med tre väninnor. Han rullade upp ärmarna på den nystrukna lanneskjortan, knäppte upp en knapp till i kragen och stegade fram. När han nästan var framme dyker "sjumila-Calle" fram och frågar Sofia om han får lov. Då gick det inte att stoppa. Han vänder på Calle, säger: fel tjej, och drämmer till för kung och fosterland. Det brände till i näven och han gnuggade handen när han såg hur Calle segnade i backen.

Nu följer du med mig, sa han till Sofia, och så blev det. Ingen såg hur osäker och nervös han egentligen var och det var bra det också.

Bulan gjorde lumpen vid infanteriet i Skövde för ett år sedan. När han fick höra att de sökte frivilliga till FN-tjänst i Kongo i Afrika, tvekade han inte. Hösten 1960 bor han hos sina föräldrar. De har en liten gård med ett halvt dussin svin, ett par tjog hönor, en arbetshäst och några hektar fodervall/åker. Bulan har arbetat som snickarlärling hos sin pappa sen i våras.

"Under utbildningen i Strängnäs hade vi läst om striderna i svenska tidningar och sju stycken hoppade av. När vi landade i Leo (Leopoldville i västra Kongo) visste ingen vad som hände i Elisabethville (östra Kongo, provinsen Katanga). Kommunikationerna var brutna och där på plattan stod Frölander, en kille från Visby som jag varit med på tian. Han stod där och sorterade folk som kom från Elisabethville – det var döda, svårt sårade och lätt sårade. Dom som kom ner för första gången fick nog lite av en chock.

Så fick vi order att ta på oss full stridsutrustning, ingen visste vad som hände i Elisabethville, det är klart, det pirrade lite i magen. Frampå eftermiddagen närmade vi oss stan som vi såg på långt håll. Svarta rökpelare steg upp mot skyn. Via radion fick piloten reda på att gendarmerna låg i en yttre cirkel runt flygplatsen och besköt planen med luftvärn, men att FN kontrollerade flygplatsen i en inre cirkel.

Jag vet inte om vi blev träffade, vi hörde oväsen, men landningen gick bra och piloten kommenderade snabbast möjliga avstigning – dom ville inte stanna längre än absolut nödvändigt. Solen sken och det var väldigt varmt och dom första vi träffade var svenska FN-soldater som var nersmetade med lera, dom var nedgrävda i eldställningar och vi fick order att gå i skyddsställning tills det blev mörkt." Roland Isaksson, värnpliktig sergeant (ur Fredsknektarna)

Den 16 december, dagen efter ankomsten till Kongo skedde ett stort anfall mot gendarmbefästningen Camp Massart i Elisabethville.aktionen var väl planerad av bataljonschef Jonas Waern. Alla fyra: *Bulan, Rally, Pyret* och *Chefen* var med i striderna och det var här som de lärde känna varandra när de delade skräcken och spänningen i skyttegravarna runt Camp Massart. Det var de fyra som ställde upp som frivilliga när Jonas Waern i egen hög person frågade efter folk för ett mycket speciellt uppdrag på julafton.

Den 24 december 1961

De fyra vännerna skall inställa sig klockan 05,00 i stabsrummet på den svenska förläggningen i Elisabethville.

Bulan

Han är en stor stark kille. Tål mycket sprit.

Rally

Han är en skön kille, men lite galen med stråk av dödslängtan. En jävel på att köra bil.

Pyret

Han ser verkligen ung ut. Folk brukar gissa sjutton eller arton. Den dryga veckan i Elisabethville har hunnit sätta sina spår.

Chefen

Han är cool och erfaren. Det känns som att man klarar sig om man håller sig nära Chefen. Han har ju redan överlevt fem månader i Kongo. Han var med i de intensiva septemberstriderna då FN intog flera strategiska punkter i Elisabethville. Tyvärr har FN varit tvungna att släppa en del för att inte "provocera" i onödan.

Status

Bulan är mycket spänd inför julaftonens uppdrag. Tänk om de blir upptäckta och tillfångatagna! Men det värsta scenariot är nog att bli överfallna av drogade negervildar utrustade med stora macheters. Han hade sett vad Balubakrigarna i flyktinglägret kunde ta sig till.

Det känns tryggt att ha Chefen som befäl. Han verkar så lugn och erfaren.

Rally (1961)

23 år.

FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962.
Flickvän: Siv Malmgren, 20 år.

Hjärtat dunkade hårt och han kände upphetsningen skölja genom kroppen. Saaben stod på alla fyra igen efter den våldsamma rullningen. Det var precis som Karlsson på taket tänkte han. Karlsson, den svenska rallyföraren var hans stora idol. "Rally" hade förstärkt taket med en båge av hopsvetsade järnrör. Det funkade suveränt. När han kom tillbaka från Afrika så skulle han leta sponsorer och satsa på en riktig rallykarriär.

Livet lekte för Rally. Han hade en flickvän (Siv) som såg ut som en fotomodell Och själv han såg ut som en filmstjärna, med skinnjacka och ett glittrande förföriskt leende. Rally gjorde lumpen som pansarvagnsförare i Skövde för två år sedan.

"Under utbildningen i Strängnäs hade vi läst om striderna i svenska tidningar och sju stycken hoppade av. När vi landade i Leo (Leopoldville i västra Kongo) visste ingen vad som hände i Elisabethville (östra Kongo, provinsen Katanga). Kommunikationerna var brutna och där på plattan stod Frölander, en kille från Visby som jag varit med på tian. Han stod där och sorterade folk som kom från Elisabethville – det var döda, svårt sårade och lätt sårade. Dom som kom ner för första gången fick nog lite av en chock.

Så fick vi order att ta på oss full stridsutrustning, ingen visste vad som hände i Elisabethville, det är klart, det pirrade lite i magen. Frampå eftermiddagen närmade vi oss stan som vi såg på långt håll. Svarta rökpelare steg upp mot skyn. Via radion fick piloten reda på att gendarmerna låg i en yttre cirkel runt flygplatsen och besköt planen med luftvärn, men att

FN kontrollerade flygplatsen i en inre cirkel.

Jag vet inte om vi blev träffade, vi hörde oväsen, men landningen gick bra och piloten kommenderade snabbast möjliga avstigning – dom ville inte stanna längre än absolut nödvändigt. Solen sken och det var väldigt varmt och dom första vi träffade var svenska FN-soldater som var nersmetade med lera, dom var nedgrävda i eldställningar och vi fick order att gå i skyddsställning tills det blev mörkt.” Roland Isaksson, värnpliktig sergeant (ur Fredsknektarna)

Den 16 december, dagen efter ankomsten till Kongo skedde ett stort anfall mot gendarmbefästningen Camp Massart i Elisabethville.aktionen var väl planerad av bataljonschef Jonas Waern. Alla fyra: *Bulan*, *Rally*, *Pyret* och *Chefen* var med i striderna och det var här som de fyra lärde känna varandra när de delade skräcken och spänningen i skyttegravarna runt Camp Massart . Det var de fyra som ställde upp som frivilliga när Jonas Waern i egen hög person frågade efter folk för ett mycket speciellt uppdrag ,på julafton.

Den 24 december 1961

De fyra vännerna skall inställa sig klockan 05,00 i stabsrummet på den svenska förläggningen i Elisabethville.

Bulan

Han är en stor stark kille. Tål mycket sprit.

Rally

Han är en skön kille, men lite galen med stråk av dödslängtan. En jävel på att köra bil.

Pyret

Han ser verkligen ung ut. Folk brukar gissa sjutton eller arton. Den dryga veckan i Elisabethville har hunnit sätta sina spår.

Chefen

Han är cool och erfaren. Det känns som att man klarar sig om man håller sig nära Chefen. Han har ju redan överlevt fem månader i Kongo. Han var med i de intensiva septemberstriderna då FN intog flera strategiska punkter i Elisabethville. Tyvärr har FN varit tvungna att släppa en del för att inte ”provocera” i onödan.

Status

Det ska bli jättespännande att åka ut i djungeln på uppdrag. Han kanske får tillfälle och skjuta en och annan vilde, eller det är nog dumt. De ska ju undvika strid. I fickan har han ett tummat fotografi av sin flickvän Siv.

Pyret (1961)

20 år.

FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962.

Flickvän: Katarina 17 år

Pappa hade tagit med honom till sitt barndomshem, en gård som låg i Skärstadalen öster om Gränna. De åkte i pappas blå PV, vädret var strålande och pappa var på bra humör. Här min son, här har släkten bott sedan tidigt artonhundratalet, sa pappa och gjorde en svepande gest över dalen.

De stod på en lerig, torr åker med pappas barndomsgård nedanför. Kom med så ska jag visa dig en skatt, sa han. Under några stenar bakom utedasset tog han fram ett kopparskrin.

Här ska skatten ligga för all framtid och du ska ta med din son hit och han ska göra detsamma med sin son, sa han med stort allvar och lade ner skrinet försiktigt igen.

Pappa hade en bror som var galen, sa man. Pyret hade aldrig träffat honom, men hade blivit varnad att så kan det gå om han inte tar sig i akt. Det låg i släkten och det var något man tvangs leva med, skräcken att plötsligt tappa kontakten med verkligheten. Pyret har precis gjort lumpen på I 15 i Borås, infanteriet.

”Under utbildningen i Strängnäs hade vi läst om striderna i svenska tidningar och sju stycken hoppade av. När vi landade i Leo (Leopoldville i västra Kongo) visste ingen vad som hände i Elisabethville (östra Kongo, provinsen Katanga). Kommunikationerna var brutna och där på plattan stod Frölander, en kille från Visby som jag varit med på tian. Han stod där och sorterade folk som kom från Elisabethville – det var döda, svårt sårade och lätt sårade. Dom som kom ner för första gången fick nog lite av en chock.

Så fick vi order att ta på oss full stridsutrustning, ingen visste vad som hände i Elisabethville, det är klart, det pirrade lite i magen. Frampå eftermiddagen närmade vi oss stan som vi såg på långt håll. Svarta rökpelare steg upp mot skyn. Via radion fick piloten reda på att gendarmerna låg i en yttre cirkel runt flygplatsen och besköt planen med luftvärn, men att FN kontrollerade flygplatsen i en inre cirkel.

Jag vet inte om vi blev träffade, vi hörde oväsen, men landningen gick bra och piloten kommenderade snabbast möjliga avstigning – dom ville inte stanna längre än absolut nödvändigt. Solen sken och det var väldigt varmt och dom första vi träffade var svenska FN-soldater som var nersmetade med lera, dom var nedgrävda i eldställningar och vi fick order att gå i skyddsställning tills det blev mörkt.” Roland Isaksson, värnpliktig sergeant (ur Fredsknektarna)

Den 16 december, dagen efter ankomsten till Kongo skedde ett stort anfall mot gendarmbefästningen Camp Massart i Elisabethville.aktionen var väl planerad av bataljonschef Jonas Waern. Alla fyra: Bulan, Rally, Pyret och Chefen var med i striderna och det var här som de fyra lärde känna varandra när de delade skräcken och spänningen i skyttegravarna runt Camp Massart. Det var de fyra som ställde upp som frivilliga när Jonas Waern i egen hög person frågade efter folk för ett mycket speciellt uppdrag på självaste julafton.

Den 24 december 1961

De fyra vännerna skall inställa sig klockan 05,00 i stabsrummet på den svenska förläggningen i Elisabethville.

Bulan

Han är en stor stark kille. Tål mycket sprit.

Rally

Han är en skön kille, men lite galen med stråk av dödslängtan. En jävel på att köra bil.

Pyret

Han ser verkligen ung ut. Folk brukar gissa sjutton eller arton. Den dryga veckan i Elisabethville har hunnit sätta sina spår.

Chefen

Han är cool och erfaren. Det känns som att man klarar sig om man håller sig nära Chefen. Han har ju redan överlevt fem månader i Kongo. Han var med i de intensiva septemberstriderna då FN intog flera strategiska punkter i Elisabethville. Tyvärr har FN varit tvungna att släppa en del för att inte "provocera" i onödan.

Status

Han har redan ångrat att han ställde upp som frivillig. Han är så förbannat rädd för att dö. Det är tur att deras befäl och vän Chefen är så erfaren och lugn.

Chefen (1961)

24 år.

FN-soldat i XII bataljonen Kongo 7/6 1961 – 2/11 1961

FN-soldat i XIV bataljonen Kongo 15/12 1961 – 1/5 1962

Flickvän: Britt-Marie

Sommaren 1960 höll det på att gå riktigt illa. Han hade börjat supa kraftigt. Han bodde i en ungarlarskvart med kokvrå i Gamlestaden (Göteborg) och arbetade som daglönare i hamnen. Men han bröt sig loss från flaskan när han träffade Britt-Marie från Växjö. Sensommaren 1960 är en enda lång romans. De åkte runt i Göteborgs skärgård och tältade och badade bland kobbar och skär. "Chefen" har aldrig varit lyckligare i sitt liv. Att förhållandet med Britt-Marie skulle ta slut när han kommer hem från Kongo var inget han ens reflekterade över.

Chefen var en äventyrare, vilket fick honom att mönstra en båt vid sexton års ålder. Han blev sjöman på heltid och seglade över stora delar av världen med olika båtar under tre år. Det var under denna tid han lärde sig franska. Han hade väldigt lätt att lära sig språk och till och med infödda fransmän frågade var i Canada han kom från.

Chefen hade valt den tuffaste utbildningen i lumpen, fallskärmsjägare i FJS Karlsborg. Han var nära att knäckas av utbildningen. Men han hade härdat ut och blivit en god soldat. Han fick graden sergeant i Kongo och blev den naturlige ledaren bland de fyra blivande vännerna. Han hade ju redan varit här nere i fem månader, så han var något av en veteran. Det var visserligen skönt att komma hem på permission i november. Fast det hade inte dröjt länge förrän han blev rastlös hemma i Sverige och såg till att han fick följa med ner igen med den avlösande XIV bataljonen.

"Under utbildningen i Strängnäs hade vi läst om striderna i svenska tidningar och sju stycken hoppade av. När vi landade i Leo (Leopoldville i västra Kongo) visste ingen vad som hände i

Elisabethville (östra Kongo, provinsen Katanga). Kommunikationerna var brutna och där på plattan stod Frölander, en kille från Visby som jag varit med på tian. Han stod där och sorterade folk som kom från Elisabethville – det var döda, svårt sårade och lätt sårade. Dom som kom ner för första gången fick nog lite av en chock.

Så fick vi order att ta på oss full stridsutrustning, ingen visste vad som hände i Elisabethville, det är klart, det pirrade lite i magen. Frampå eftermiddagen närmade vi oss stan som vi såg på långt håll. Svarta rökpelare steg upp mot skyn. Via radion fick piloten reda på att gendarmerna låg i en yttre cirkel runt flygplatsen och besköt planen med luftvärn, men att FN kontrollerade flygplatsen i en inre cirkel.

Jag vet inte om vi blev träffade, vi hörde oväsen, men landningen gick bra och piloten kommenderade snabbast möjliga avstigning – dom ville inte stanna längre än absolut nödvändigt. Solen sken och det var väldigt varmt och dom första vi träffade var svenska FN-soldater som var nersmetade med lera, dom var nedgrävda i eldställningar och vi fick order att gå i skyddsställning tills det blev mörkt.” Roland Isaksson, värnpliktig sergeant (ur Fredsknektarna)

Den 16 december, dagen efter ankomsten till Kongo skedde ett stort anfall mot gendarmbefästningen Camp Massart i Elisabethville. Aktionen var väl planerad av bataljonschef Jonas Waern. Alla fyra: *Bulan*, *Rally*, *Pyret* och *Chefen* var med i striderna och det var här som de lärde känna varandra när de delade skräcken och spänningen i skyttegravarna runt Camp Massart. Det var de fyra som ställde upp som frivilliga när Jonas Waern i egen hög person frågade efter folk för ett mycket speciellt uppdrag på självaste julafton.

Den 24 december 1961

De fyra vännerna skall inställa sig klockan 05,00 i stabsrummet på den svenska förläggningen i Elisabethville.

Bulan

Han är en stor stark kille. Tål mycket sprit.

Rally

Han är en skön kille, men lite galen med stråk av dödslängtan. En jävel på att köra bil.

Pyret

Han ser verkligen ung ut. Folk brukar gissa sjutton eller arton. Den dryga veckan i Elisabethville har hunnit sätta sina spår.

Chefen

Han är cool och erfaren. Det känns som att man klarar sig om man håller sig nära Chefen. Han har ju redan överlevt fem månader i Kongo. Han var med i de intensiva septemberstriderna då FN intog flera strategiska punkter i Elisabethville. Tyvärr har FN varit tvungna att släppa en del för att inte ”provocera” i onödan.

Status

Chefen är stolt över att få leda uppdraget. Han är medveten om riskerna. De kan bli överfallna, torterade, tillfångatagna eller dödade. Allt hänger på honom. Han måste agera lugnt och förtroendeingivande.

Bulan och Pyret verkar väldigt nervösa. Hoppas att de klarar det. Hoppas han själv klarar det.

Robert Larson, 29 år

Till den som spelade "Bulan"

Expedit på Systembolaget i Majorna, Göteborg.

Han var i Grekland för tredje året i rad. Vännen Erik hade bangat i sista sekunden så nu satt han ensam på en hotellsäng på Samos. I rummet intill bodde två norska tjejer. De hade förfest. Det kunde han höra på den stigande röstvolymen och de allt frekventare skratt som trängde på. De hade tittat på honom, vänt sig mot varandra och skrattat. Såg han töntig ut? Nej! Solbrännan var perfekt och han hade en vältränad mage.

Han var ett kap för dom, det visste han. De hade skrattat för att de inte kom för sig nåt annat. Så var det. Nu gällde det bara att placera sig så att de var tvungna att passera honom när förfesten var över. Själv höll han på att tvinga i sig en kvarting whiskey. Det tog emot, men han var envis.

Robert hade en på ytan normal uppväxt, utan syskon i en radhuslänga i Stenungsund. Mamma plågades av värk i lederna när Robert var liten. I medicinskåpet kunde han räkna till tjugotvå olika medicinburkar. En del var visserligen för pappa för han hade problem med magen sa han. Mamma och pappa har en del begravnade hundar, det kände Robert på sig. Föräldrarna var så vänliga och hjälpsamma mot honom. Han fick alltid låna pengar när han behövde. Han var alltid välkommen hem till Stenungsund, med eller utan sina kompisar. Pappa och mamma sover i skilda sovrum. Det har de gjort i många år.

En gång när pappa var väldigt full på en kräftskiva toga han med Robert ut i garaget och plockade fram en ask med gamla fotografier. Det här är din syster, sa han och visade Robert en bild på en liten söt flicka. Hon var chokladbrun i ansiktet.

I lägre tonåren spelade Robert vänsterytter i Stenungsunds IF. Skolan gick sådär. Betygen var hyggliga men inte mer. Till gymnasiet kom han in på sitt andrahandsval, 4-årig teknisk linje. Det gick inte alls. Han hoppade av i tvåan och började jobba på Konsums lager i stället. Han har funderat på att läsa klart gymnasiet på komvux, men har inte kommit sig för. För sex år sedan flyttade han till Göteborg. Han bor nu i en tvåa i Frölunda där han trivs ganska bra, faktiskt.

I dag är Robert är en ganska ensam ung man. Men det har inte alltid varit så. För några år sedan partade han loss med en stor bekantskapskrets. Men av någon anledning hade vännerna börjat undvika att bjuda honom på fest. I ett av fallen berodde det på att han blivit allt för full och gjort dumma saker. Han hade pissat från balkongen i ostkupan (studenthem i Göteborg), dratt ner kjolen på en tjej, ringt till rädda barnen och skrikit kuk i luren. Det var väl helt okey grejor det där. Sånt man gör på fest. Inget att oja sig över. Jävla skitvänner!

Den 24 december 2000

Farsgubben var allt knasig han. Träffas på Åhléns toalett!? Robert hade fått ett brev för flera dagar sedan:

Hej Robert!

Det var länge sedan vi hördes av. Hur är det med dig nuförtiden? Har du hittat någon kalaspingla att fixa barnbarnen med än?

*Jag har en liten överraskning till dig på julafton. Jag hoppas att du ska förstå.
Jag vill möta dig på Åhléns kundtoalett kl.: 17,00 på julafton. Se till att vara där i tid!
Farsgubben
PS. Mamma vill att du ringer oftare. DS*

Status

Han har handlat mjölk, chips, Hönökaka och ett paket Marlboro på hemköp strax innan han anländer till Åhléns och uppsöker toaletten på andra plan.

Han är klädd i blåjeans, snörkängor, en kraftig skjorta och en mörkgrön täckjacka av märket Levis. Han har ingen mobiltelefon på sig.

Robert är lite irriterad över farsans påhitt, men mest är han nyfiken. Han har ingen tid att passa. Julafton hade han tänkt fira i stillhet för sig själv i sin lägenhet i Frölunda.

Hugo Henriksson, 34 år

Till den som spelade "Rally"

Egen företagare. Bor i Alingsås.

Fru: Lisa, 29 år.

Barn: Jalle fem år och Stina 8 år.

Att man inte kunde lita på stjärnorna längre. En fyrastjärnig camping ska ha allt. Platsen där husvagnen stod var så dåligt dränerad att högra hjulet sjunkit tio centimeter på tre dagar. Det positiva med campingen var ändå flickan i receptionen. Hon var nog inte mer än sju-tjugo år men hon visste vad hon ville ha. Det såg man på hennes ögon. Hon hade blivit väldigt kaxig och kåt när han klagade på den sankna marken. "Jag vill ha ersättning" hade han sagt "och du vet hur man gör en man glad, det ser jag". Dessvärre hade de varit tvungna att lämna campingen innan han hunnit utkvittera sin "ersättning". Ungarna ville vidare till Skara sommarland.

Hugo växte upp i ett vackert villaområde i Alingsås. Pappa Nils drog in bra med stålar på sin bilfirma. Mamma Rosmarie var hemma med barnen. Hugo hade tre syskon, två storasyster och en lillasyster. Den äldsta systern Johanna drucknade när hon var åtta. Hugo minns henne inte. Den näst äldsta systern heter Maria och bor i Zaire där hon arbetar som missionär. Den yngre systern är gift med en ingenjör och bor kvar i Alingsås. Hon heter Henrietta.

Hugo var vad man idag skulle kalla för värsting när han var i skolåldern. Han var ledaren för ett litet banditgäng som förpestade stadsidyllen med nattliga tävlingar på vältrimmade mopeder, stölder, hembränning och oprovocerad misshandel av jämnåriga kamrater. När Hugo var sju-tjugo hamnade han på ungdomsfängelse och när han var arton blev han frälst. Den religiösa, lugna perioden varade två år men under den tiden träffade han sin nuvarande fru, Lisa. De fick ett missfall, vilket kan ha varit gnistan till att Hugo lämnade pingstkyrkan för gott. Lisa lämnade honom i samma veva men kom tillbaka två år senare då Hugo satt på kåken för misshandel. När han kom ut lovade han att sköta sig, så de gifte sig och fick snart en välskapt flicka (Stina). Hugo arbetade på pappas bilfirma och tjänade bra med pengar. Så bra med pengar att han köpte ut sin pappa som istället gav sig in i restaurangbranschen med god framgång.

I dag har Hugo en filial av bilfirman i Göteborg men familjen bor kvar i Alingsås. Familjen Henriksson är en riktig Svenssonfamilj. De har villa, Volvo, husvagn och hund. Frugan (Lisa) läser numera på komvux så att hon ska ha möjlighet att söka till sjuksköterskeprogrammet

nästa höst. Dottern Stina går i andra klass och verkar arta sig bra. Jalle (deras femåriga son) är däremot lite bråkig. Fast han ska nog lära sig veta hyfs tids nog. Bilfirman som är återsäljare för Peugeot går hyggligt men det har inneburit ett stort merarbete att få filialen i Göteborg att fungera.

Den 24 december år 2000

Traditionen bjuder att fira julafton två gånger hos familjen Henriksson. Först en mindre julmiddag mitt på dagen med Kalle Ankas julafton, sedan bär det iväg till föräldrarna i andra änden av Alingsås. Hos mamma och pappa bjuds de på ännu en middag.

Strax efter kalle Anka får Hugo ett telefonsamtal. Det är någon som observerar ett inbrottsförsök i hans bilaffär i Göteborg. Hugo kastar sig i bilen och far ner i ilfart. På vägen ringer han polisen.

När han kommer fram är polisen på plats men de kan inte konstatera något inbrottsförsök. Polisen åker och Hugo blir lämnad ensam när det ringer igen. En okänd röst förklarar att han vill träffa Hugo på Åhléns kundtoalett genast. Rösten har ett riktigt bra affärserbjudande som Hugo borde gilla. Innan han får någon mer förklaring lägger personen på.

Hugo tycker förstas att det hela är skumt men beslutar sig ändå för att åka till Åhléns och kolla.

Status

Hugo hade först svårt att hitta parkering. Han är ganska uppjagad när han småjoggar upp till Åhléns andra plan. På vägen får han ett mobilsamtal av frugan. Hon vill att han köper mer julmust. Samtalet bryts när han går in på toaletten. Ingen täckning!

Hugo är ganska stiligt klädd; Lång svart rock av märket Tiger och en diskret vitstrecsrandig kostym med matchande skjorta och slips.

Rickard Ugglar, 35 år

Till den som spelade "Pyret"

Läkare. Bor i Örgryte, villa.

Före detta fru: Britta, 38 år och undersköterska.

Barn: Tobias 14 år, Joakim 12 år, Beatrice 7 år.

Han stod på en blöt åker och tittade ut över en dal. Regnet som föll var mjukt och vänligt. Hans vita skjorta hade fått en reva i ärmen och blodet lyste mustigt i den grå regndimman. Han hade vaga minnen av att ha kört mil efter mil genom Västergötlands jordbruksbygd. Nu var han någon annanstans. Var hade han ställt bilen?

Nedanför sluttningen låg en gård som såg bekant ut. Han hade varit här för länge sedan. Under en sten bakom det gamla utedasset fanns en skatt. Han gick och kanade om vart annat nedför den leriga sluttningen. Av någon obegriplig anledning började han gråta, länge och ohämmat. Han kröp ihop och bara grät och grät. När han var klar med de sista hulkandena började han gå mot bilen. Skatten fick vänta.

Rickard växte upp i Skövde, men familjen flyttade till Partille när han var 12 år. Pappa var lastbilschaufför och mamma var hemmafru. Pappa åkte på utlandet så han kunde vara borta flera dagar i sträck. Rickard blev retad i skolan för att hans pappa hade varit på Vrestad ett halvår. Då var Rickard åtta år. Han minns inte mycket från den tiden. Det var som ett sådant där vitt fält som fanns på gamla kartor över områden man inte utforskat än. Han var

duktig i skolan, men ganska osynlig bland kamraterna. När gamla skolkompisar berättade minnen hade de svårt att komma ihåg om Rickard hade varit med. Han läste mycket böcker som barn och drömde sig bort. Han fick ofta höra att han var snäll och begåvad. Matematik var ett av hans specialämnen. När de flyttade från Skövde var han redan på nians mattebok.

I Partille var det helt annorlunda. Han fick för sig att spela lite tuff så han inte försvann som i Skövde. Det gick jättebra till en början. Han fick status av att ha en farsa som åkte runt i Europa som lastbilschaufför. Men efter något år tröttnade han på sina nya vänner. Han skolkade bort större delen av åttan, höll sig för sig själv. Det som fick honom tillbaka till skolan var inte hans föräldrars enträgna tjatande som man skulle tro, utan matteläraren. Pappa visste knappt om att han skolkade och mamma tjatade förstås men det hjälpte inte. Det var Olle, matteläraren som sökte upp Rickard och gav honom Euklides geometri och sa att om han ville diskutera boken så fick han se till att komma tillbaka till skolan. Det funkade.

Rickard gick naturvetenskaplig linje (förstås) och sökte till läkarlinjen med betyget 4,9 i bagaget. Han kom in och kunde titulera sig läkare vid 25 års ålder.

Under studietiden träffade han Britta. Han var 22 och hon 25. De hade en stormig romans i några år, fick barn (Tobias och Joakim) och gifte sig. Men snart uppstod slitningar i äktenskapet. Rickard hade en del psykiska svackor, som börjat redan under studietiden. Han diagnostiserades manodepressiv, som sin far. Visst var det kämpigt för Britta, men hade inte behövt lämna honom sådär vind för våg. Det för drygt sju år sedan då Britta var havande med deras tredje barn, Beatrice. De fick delad vårdnad om Tobias och Joakim, men hon fick ensam vårdnaden av lilla Beatrice.

Den 24 december år 2000

Rickard ska ha barnen till och med Kalle Ankas julafton. Klockan 16,00 ska han lämna Tobias och Joakim hos Britta och hennes nya man (Jörgen) i Torslanda (Hisingen, Göteborg). Klockan 18,00 ska han vara hos sin farsa i Partille. Mamma har ju gått ifrån honom (dom har skiljt sig, inget annat) och han vill inte fira jul själv så de ska ha den första julmiddagen tillsammans, bara de två, någonsin.

När scenariot börjar har han precis lämnat av barnen, något försenad.

Status

Rickard har sin grova favorittröja på sig, en islandströja från deras bröllopsresa -84. Byxorna är av typ gammalt arménsnitt fast snyggare i grå mjuk ylle och med stora fickor på sidorna. Han har ett par ganska slitna fjällvandrarkängor med snörning.

Ulf Nordström, 36 år

Till den som spelade "Chefen"

Arbetslös före detta fiskförsäljare.

Ogift, inga kända barn. Bor i Majorna, Göteborg

Pundare.

Ulf hade varit på Röda rummet sen minns han ingenting. Han hade vaknat i ett studentrum i Guldheden. Det var ombonat och välkött. Mycket tydde på att en tjej bodde här och snart hörde han duschljud från toaletten. En ganska vacker rödhårig tjej i 25 årsåldern kom snart ut från toaletten med en stor badhandduk virad runt kroppen. Hej, jag heter Sara, sa hon och log. Du kan stanna här några timmar, jag har en extranyckel. Ulf kunde nu konstatera att han var omsorgsfullt nerbäddad på en

extramadrass. Han hade både t-shirt och kalsonger på sig. Vad hände igår, sa han med rosslig bakfylleröst. Var jag besvärlig?

Du var snäll mot mig men taxichauffören var inte vidare glad på dig, svarade Sara och skrattade ansträngt. Han trodde du skulle spy i taxin. Du är förresten skyldig mig sextio spänn för taxin, om du har. Jag måste sticka på ett möte.

Ulf hade inga sextio kronor och när hon gått letade han sig igenom studentrummet. Han hittade en halvfull flaska gin och tog sig ett par rediga morgongroggar. Den okända välgörerskan hade en schysst stereo, så han spelade hennes Bowieplattor när alkoholen började göra sitt jobb. Det verkar vara en fin tjej, tänkte Ulf. Bäst att lämna henne innan hon råkar ut för mig igen. Fan, hon är värd ett bättre öde, tänkte han. Och de träffades aldrig mer.

Ulf vill inget hellre än att ta sig ur sitt missbruk. Syrran Isabelle har varit ren över ett år nu och hon var värre där än än han själv när hon skrev in sig på behandlingshem. Han har ingen kontakt med sin mamma (Camilla) och väldigt dålig kontakt med pappa (Rune). Pappa har också tagit sig ur sitt missbruk. Han har till och med rest runt och hållit föredrag om narkotikamissbruk. Ulf har under flera år hatat sin far och lagt skulden för sitt eget missbruk på honom. I dag har han mer eller mindre förlåtit sin far. Han har varit tvungen. Fast ibland när han är riktigt långt nere vet han att han skulle kunna skära halsen av farsan på fläcken.

Mamma och pappa skilde sig för många år sedan när Ulf fortfarande gick i plugget. Han blev lämnad vind för våg under deras skilsmässa och kom in i dåliga kretsar. När han var tolv sniffade han tinner för första gången och när han var fjorton var han redan en erfaren haschrökare. Han har ingen aning om var mamma bor idag. Skit detsamma förresten. Morsan sitter säkert på någon psykavdelning och drömmer om döden.

Ulf har bara försökt ta sitt liv två gånger. Flera av pundarvännerna är redan döda. Snart ska han skriva in sig. Det har han bestämt sig för. Han kanske kan hitta en kvinna och skaffa barn. Vem vet? Missbruket har tårt på nervsystemet och Ulf får ofta ofrivilliga skakningar. Ibland går hjärnan lite extra långsamt och orden liksom kletar sig ut ur munnen som trög sirap. Hans humör är upp och ner. Han kan bli väldigt nervös, särskilt om han blir pressad. Han hatar poliser.

Han hade faktiskt en period av tre år då han skötte sig riktigt bra. Han arbetade som affärsbiträde i en fiskbil. Det var ett slitigt jobb och längtar inte tillbaka. Nu lever han på socialbidrag och mindre brottslighet. Syrran finansierade sitt heroinmissbruk med att gå på Rosenlund. Det gick ibland så bra att hon kunde låna honom pengar, torskpengar.

Den 24 december år 2000

Han har fått nys om en skitschysst langare som säljer reko rökheroin för 500 spänn. De har bestämt träff på Åhléns kundtoalett i Femmanhuset klockan fem på självaste julafton. Ulf har stålarna så det ska nog bli affär om langaren dyker upp.

Status

Ulf har en sliten jeansjacka, blålila träningsoverallbyxor med vita revärer (som har en del gula fläckar) och ett par splitternya ljusbruna vinterkängor. Han är orakad och luktar urin och fimp. Det är alltså inte svårt att avgöra att han är en pundare. Han behöver nåt väldigt snart annars blir det väldigt jobbigt.

Bo "Bulan" Larsson, 60 år

Egen företagare, "Larsons brunnsborning". Bor i villa i utkanten av Stenungsund.

Fru: Ritva Larsson, 58 år, deltidskontorist på försäkringskassan.
Barn: Robert Larsson 29 år

Mygg, mygg, mygg. Semestern i sommarstugan har varit rena pesten. Det brukade inte vara några problem med mygg men det var säkert den där fåniga reningsanläggningen som grannen har byggt som är världens bästa yngelplats för myggor. Grannarna heter Frigwalls, ett jävla namn! De är sånadär gräsätande miljöflummare som Bo hatar. Visst ska man inte släppa ut gift i naturen men att förorena luften med mygg det borde vara förbjudet. Han bjöd över Frigwalls på köttgryta. Succé. De satt och vred sig och stammade fram att de inte äter kött. Då hade Bo svarat att det tydligen gick bra att leda ut pissen i en jävla sumppöl som genererar fler myggor än Norrlands inland, men att det var nåt fel på deras köttgryta. Fan, vad skön den utskällningen var. Det räddade nästan sommaren.

Bo Larsson är en envis man. Han vet att han tar sig förbi alla hinder. Alla hinder! Fast han har haft ett kämpigt liv. Hans far var en hustrumisshandlare och alkoholist. Fy fan vad han älskade sin far. Bo har förlåtit honom många gånger om för allt dumt han gjort. Nu är han död sedan femton år. Mamma lever fortfarande. Hon bor på ett äldreboende inne i Stenungsund. Hon har blivit som ett barn nu, stackars mamma.

Bo:s fru, Ritva, har varit mycket sjuk. Hon är reumatiker och går ofta på behandling. Hennes del i medicinskåpet är skrämmande stor. Bo tar själv Losec för magen och värktabletter för ryggen. Bo och Ritva sover i skilda sovrum sedan flera år. Äktenskapet har dock förbättrats de senaste åren. Bo har blivit tålmodigare och Ritva har inte så mycket ångest över sin sjukdom längre.

Bo var FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962 i Kongo med förläggning till Elisabethville (numera *Lubumbashi*). I Kongo lärde han känna "Rally" Henriksson från Alingsås, "Pyret" Ugglan från Partille (tidigare Skövde) och "Chefen" Nordström från Göteborg. De blev vänner för livet och har träffats sedan dess. Just på självaste julafton var de med om något mycket speciellt som satt djupa spår. De har försökt träffas varje julafton sedan dess för att hedra detta minne. Till denna julafton har de beslutat att äntligen sammanföra sina söner som är i ungefär samma ålder. Idéen är hans och platsen är också vald av honom. Åhléns toalett strax innan stängningsdags.

Status

Robert kommer säkert dyka upp på Åhléns toalett. Det är en bra pojk han har.

Nils "Rally" Henriksson, 62 år

Restaurangägare. Bor i Alingsås.

Fru: Rosmarie, 59 år.

Barn: Maria 36 år, Hugo 34 år och Henrietta 28 år.

Rosmarie och Nils hade tagit hurtigrutten ända upp till Lofoten. Det var så bedövande vackert att Nils fick torka bort en tår både en och två gånger. Han och frugan hade drömt om den här resan i många år men alltid hade något kommit i vägen. Väl vid Lofoten hade de följt med på ett valsafari och sett mängder med späckhuggare, vikvarlar och annat. Livet var allt bra härligt!

Förutom Kongo 1961 har Nils ett minne som aldrig lämnar honom, dottern Johanna som drunknade. Hon försvann och draggades upp ur sjön Mjörn för 27 år sedan. Nils har sedan dess för vana att köpa en julklapp till henne som han lägger upp på vinden. Det är en ceremoni han sätter stort värde på.

Nils är en god familjefar. Han älskar sin fru och sina barn. Han trivs bra med restaurangen och har bara känt sig yngre och yngre de senaste åren.

Restaurang Hemtrevligt är en ganska liten inrättning med sittplats för 25 – 30 gäster. Frugan Rosmarie lagar maten medan Nisse agerar hovmästare eller tvärtom. De har sina specialiteter; Rosmarie bakar bröd, kreerar efterrätter och sin speciella fiskgryta á la Henriksson, Nisse är bäst på pastarätter och köträtter samt ett par afrikanska specialiteter (Kongogryta och restaurangens dyraste rätt; Tanganyikafisk, 280 kr). Ibland hjälper deras yngsta dotter Henrietta till.

Nils var FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962 i Kongo med förläggning till Elisabethville (numera *Lubumbashi*). I Kongo lärde han känna Bo "Bulan" Larsson från Stenungsund, Ragnar "Pyret" Ugglå från Partille (tidigare Skövde) och Rune "Chefen" Nordström från Göteborg. De blev vänner för livet och har träffats sedan dess. Just på självaste julafton var de med om något mycket speciellt som satt djupa spår. De har försökt träffas varje julafton sedan dess för att hedra detta minne. Till denna julafton har de beslutat att äntligen sammanföra sina söner som är i ungefär samma ålder. Idéen är Larssons och platsen är vald av honom. Åhléns toalett strax innan stängningsdags.

Status

Det var lurigt att få ner Hugo till Göteborg. Nils gillar inte idén med att tvinga samman deras söner. Vad gott kan egentligen komma ur det? De är så olika.

Fast det var lite skojigt att hitta på det här med inbrottet i Hugos bilfirma och sen lura honom till Åhléns. Hoppas han inte blir för sur bara.

Ragnar "Pyret" Ugglå, 59 år

Lastbilschaufför.

Bor i Partille utanför Göteborg

Före detta fru: Katarina, 56 år

Enda barn: Rickard Ugglå, läkare

Det dånade och skrek från de väldiga motorerna. Lukten av bränt gummi låg tung över läktarna och strax skulle Ragnars favoritgren starta. Traktorpulling var ingen hobby, det var en livsstil. Han var i Mantorp för tolfte året i rad men kände på nytt hur pälsen reste sig på ryggen när de enorma monsteråken äntrade startlinjen. Detta var livet!

Ragnar har aldrig smält händelserna i Kongo 1961. Hans skyddsmekanismer har varit att glömma så det är inte många som överhuvudtaget känner till att han var i Kongo. Sonen Rickard vet t ex ingenting.

Ragnars äktenskap har varit knaggligt i många år så det kändes rätt naturligt att de skilde sig för tre år sedan. Hon har hittat en ny man, som hon antagligen träffat för länge sedan. Ragnar umgås lite grann med en kvinna från Thailand. Hon är bara 38 år och gift med en annan lastbilschaufför (som Ragnar känner). Hon blir väldigt dåligt behandlad av sin man och de funderar på hur de ska göra för att hon ska få ut skilsmässa.

Förutom att titta på TV läser Ragnar mycket böcker. Han brukar intressera sig för ett speciellt ämne och sluka allt om det. I oktober var det broar då han läste om tävlingen mellan de två arbetslagen som byggt varsitt brofäste till Älvsborgsbron. Hisingssidan byggarlag var länge i en klar ledning tills deras bropelare rasade. Fuskbygge! Sensmoralen var tydlig: Noggrannhet lönar sig i längden. I november hade han ett återfall på Guinness Rekordbok. Han älskar att läsa om jättefeta, jättelånga och på andra vis abnorma människor.

Ragnar var FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962 i Kongo med förläggning till Elisabethville (numera *Lubumbashi*). I Kongo lärde han känna Henriksson från Alingsås, Larsson från Stenungsund och Nordström från Göteborg. De blev vänner för livet och har träffats sedan dess. Just på självaste julafton var de med om något mycket speciellt som satt djupa spår. De har försökt träffas varje julafton sedan dess för att hedra detta minne. Till denna julafton har de beslutat att äntligen sammanföra sina söner som är i ungefär samma ålder. Idéen är Larssons och platsen är vald av honom. Åhléns toalett strax innan stängningsdags.

Status

Ragnar är nervös över hur Rickard kommer reagera. Kommer han tycka att det är fegt av Ragnar att berätta om Kongo på det här sättet.

Rune "Chefen" Nordström, 63 år

Förtidspensionär, tidigare taxichaufför. Göteborg.
Frånskild för 20 år sedan. Före detta fru: Camilla 58 år.
Barn: Ulf Nordström 36 år, Isabelle 30 år.

Han hade sparat ihop tjugotusen för sin Afrikatripp. Trots varningar om oroligheter i Kongo hade han rest ner i mars (i år). Sedan FN-tjänsten –61/62 hade Kongo hunnit byta namn till Zaire och för några år sedan tillbaka till Kongo igen. Det skulle hållas val i juni och det var oroligt. Smärre strider mellan regeringssoldater och rebeller.

Rune var inte ung längre. Det märktes. Efter en vecka i Kongo blev han magsjuk. I tre dygn låg han och spydde på hotellet i Kinshasa. Han ville besöka Elisabethville som numera hette Lubumbashi. Han ville se om skotthålen i posthuset, gendarmhotellet och järnvägsbron fortfarande fanns kvar. Han ville se platsen där de fyra vännerna firade julafton 1961. Inget av detta fick han se. Efter någon mystisk infektion ett par dagar efter att han hämtat sig från magsjukan var det bara att lägga svansen mellan benen och ta nästa plan hem till Sverige.

Rune eller "Chefen" som vännerna kallar honom har haft ett tufft liv. Ingen kan säga annat. Han har misslyckats med sitt äktenskap och bägge barnen. Ulf är alkoholiserad och går periodvis på olika tyngre droger. Isabelle har visserligen besegrat sitt heroinbegär men är bara en spillra av sin forna smittande livslust. Efter Kongo läste Rune ett år på Göteborgs högre allmänna läroverk. Men sen gick det utför. Han plågades av skuld känslor för de han dödat i Kongo och sökte alla slags bedövande medel. Han har varit tablettmissbrukare, opiumslav och alkoholist. I dag är han ren eller i alla fall nästan ren. Han förfaller åt en bläcka i månaden, men det är okey. Värre är att hans barn fallit in i drogträsket. För tre år sedan sjukpensionerades han pga. en whiplash-skada. Sedan dess har han skrivit på en bok om att vara förälder till drogmissbrukare. Han har gjort en kortare föredragsturné mot narkotika och han jobbar som stödperson vid ett behandlingshem i Göteborgsområdet.

Rune bor på Hisingen i en lägenhet nära Ramberget.

Rune var FN-soldat i bataljon XIV 15/12 (1961) – 1/5 1962 i Kongo med förläggning till Elisabethville (numera *Lubumbashi*). I Kongo lärde han känna Henriksson från Alingsås, Ugglå från Partille (tidigare Skövde) och Larsson från Stenungsund. De blev vänner för livet och har träffats sedan dess. Rune var lite av ledare i gruppen. Han var ju äldst, mest erfaren och hade högst grad (sergeant).

Just på självaste julafton var de med om något mycket speciellt som satt djupa spår. De har försökt träffas varje julafton sedan dess för att hedra detta minne. Till denna julafton har de beslutat att äntligen sammanföra sina söner som är i ungefär samma ålder. Idéen är Larssons och platsen är vald av honom. Åhléns toalett strax innan stängningsdags.

Status

Rune är medveten om att hans son kommer att skilja sig från det övriga sällskapet. Det känns lite dåligt att lura dit Ulf med chansen att köpa billigt knark. Jävligt lågt egentligen, men nödvändigt. Ulf hade inte dykt upp med annan motivation.

[1] FN:s fredsbevarande styrkor,

huvudsakligen militära enheter från medlemsländer som frivilligt ställs till FN:s förfogande. En FN-insats genomförs med en resolution antagen i FN:s säkerhetsråd som grund. Styrkorna står i de flesta fall under operativt befäl av en chef som FN:s generalsekreterare utsett. De deltagande styrkorna leds av sina resp. nationella chefer och bär sina egna länders uniform med FN:s blå basker eller blå hjälm.

[2] Hammarskjöld, Dag

f. 29 juli 1905, d. 18 sept. 1961, ämbetsman, FN:s generalsekreterare från 1953; Under Kongokrisen 1960 utvecklade H. stor aktivitet och strävade efter en lösning som skulle göra det möjligt att hålla samman Kongo. H. omkom vid en flygolycka i Ndola i nuv. Zambia september 1961.

[3] kulsprutepistol, kpist,

automatiskt eldhandvapen för pistolammunition med ganska låg utgångshastighet. Vapnet verkar därför inte på längre håll än ca 200 m. Kalibern är i allmänhet 9 mm. Den svenska kpist m/45 har denna kaliber och är försedd med magasin för 36 patroner. Den väger 4,5 kg. De första kulsprutepistolerna konstruerades i Tyskland mot slutet av första världskriget. Vapnet anskaffades i mycket stort antal av de krigförande under andra världskriget och används fortfarande i många länder. Trots benämningen kan vapnet anses vara ett gevär eftersom det hanteras med båda.